

PROTOKOL 6

RJEŠAVANJE SPOROVA

POGLAVLJE I.
CILJ I OBIM

ČLAN 1.

Cilj

Cilj ovog protokola je da se izbjegnu i riješe sporovi između strana kako bi se došlo do uzajamno prihvatljivih rješenja.

ČLAN 2.

Obim

Ovaj protokol primjenjivat će se samo u pogledu razlika koje se odnose na tumačenje i primjenu sljedećih odredbi, uključujući i slučajeve kad jedna strana smatra da mjera koju je usvojila druga strana ili propust druge strane da djeluje, predstavlja kršenje njenih obaveza na osnovu ovih odredbi:

- (a) Glava IV. Slobodno kretanje robe, osim čl. 31., 38. i 39. st. 1., 4. i 5. (ukoliko se tiču mjera usvojenih na osnovu člana 39. stava 1.) i člana 45.;
- (b) Glava V. Radnici, poslovno nastanjivanje, pružanje usluga, kretanje kapitala:
 - Poglavlje II. Poslovno nastanjivanje (čl. 50.-54. i 56.)
 - Poglavlje III. Pružanje usluga (čl. 57.,58. i 59. st. 2. i 3.)
 - Poglavlje IV. Tekuća plaćanja i kretanje kapitala (čl. 60. i 61.)
 - Poglavlje V. Opće odredbe (čl. 63.-69.)
- (c) Glava VI. Usklađivanje zakona, provođenje zakona i pravila konkurencije:
 - Članovi 73. stav 2. (pravo intelektualne, industrijske i komercijalne svojine) i 74. st. 1., 2. (alineja 1) i 3.-6. (javni ugovori).

POGLAVLJE II .
POCEDURE RJEŠAVANJA SPOROVA
ODJELJAK I .
ARBITRAŽNA PROCEDURA

ČLAN 3.

Pokretanje arbitražnog panela

1. Kada strane ne uspiju riješiti spor, strana koja se žali može, prema uslovima iz člana 126. ovog sporazuma, podnijeti pismeni zahtjev za uspostavljanje arbitražnog panela strani protiv koje se ulaže žalba, kao i Odboru za stabilizaciju i pridruživanje.
2. Strana koja se žali navest će u svom zahtjevu predmet spora i, zavisno od slučaja, mjeru koju je usvojila druga strana ili propust u djelovanju, za koju smatra da predstavlja kršenje odredbi navedenih u članu 2.

ČLAN 4.

Sastav arbitražnog panela

1. Arbitražni panel imat će tri arbitra.
2. U roku od 10 dana od podnošenja zahtjeva za uspostavljanje arbitražnog panela Odboru za stabilizaciju i pridruživanje, strane će izvršiti konsultacije kako bi postigle sporazum o sastavu arbitražnog panela.
3. U slučaju da se strane ne mogu dogovoriti o njegovom sastavu u okviru utvrđenog vremena, navedenog u stavu 2. ovog člana, svaka strana može zatražiti da predsjedavajući Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje, ili njen/njegov predstavnik, izabere tri člana putem žrijeba s liste uspostavljene članom 15., jednog među pojedincima koje je Odboru za stabilizaciju i pridruživanje predložila strana koja se žali, jednog među pojedincima koje je Odboru za stabilizaciju i pridruživanje predložila strana protiv koje se ulaže žalba i jednog među arbitrima kojeg su strane izabrale za predsjedavajućeg.

U slučaju da se strane slože o jednom ili više članova arbitražnog panela, svi preostali članovi bit će imenovani u skladu sa istom procedurom.

4. Izbor arbitara koji vrši predsjedavajući Odbora za stabilizaciju i pridruživanje, ili njen/njegov predstavnik, vršit će se u prisutvu predstavnika svake od strana.
5. Datum uspostavljanja arbitražnog panela bit će datum kada je predsjedavajući panela informiran o imenovanju u zajedničkom dogovoru između strana o tri arbitra ili, zavisno od slučaja, na datum njihovog izbora u skladu sa stavom 3. ovog člana.
6. Kada jedna strana smatra da arbitar ne poštuje zahtjeve iz Kodeksa ponašanja navedenog u članu 18., strane će izvršiti konsultacije i, ako se tako dogovore, zamijeniti arbitra i izabrati zamjenu u skladu sa stavom 7. ovog člana. Ako se strane ne uspiju saglasiti o potrebi zamjene arbitra, pitanje će biti upućeno predsjedavajućem arbitražnog panela, čija će odluka biti konačna.

Kada jedna strana smatra da predsjedavajući arbitražnog panela ne poštuje Kodeks ponašanja naveden u členu 18., pitanje će biti upućeno jednom od preostalih članova grupe arbitara koji su izabrani da obavljaju dužnost predsjedavajućeg, a njihova imena žrijebom izvući predsjedavajući Odbora za stabilizaciju i pridruživanje, ili njen/njegov zamjenik, u prisustvu predstavnika svake strane, osim ako se strane drugačije ne dogovore.

7. Ako jedan arbitar nije u stanju da učestvuje u postupku, povuče se ili bude zamijenjen u skladu sa stavom 6., zamjena će biti izabrana u roku od pet dana u skladu s postupkom izbora koji se primjenjuje prilikom imenovanja prvobitnog arbitra. Rad panela bit će obustavljen za vrijeme tokom kojeg je trajalo izvođenje ove procedure.

ČLAN 5.

Presude arbitražnog panela

1. Arbitražni panel obavijestit će o svojoj presudi strane i Odbor za stabilizaciju i pridruživanje u roku od 90 dana od uspostavljanja arbitražnog panela. Ako smatra da ovaj rok ne može biti ispoštovan, predsjedavajući panela mora pismenim putem o tome obavijestiti Odbor za stabilizaciju i pridruživanje i strane, navodeći razloge kašnjenja. Ni u kojem slučaju presuda ne smije biti donesena nakon isteka 120 dana od dana uspostavljanja panela.

2. U hitnim slučajevima, uključujući i one koji se odnose na kvarljivu robu, arbitražni panel učinit će sve napore da donese presudu u roku od 45 dana od uspostavljanja panela. Ni u kojem slučaju to neće trajati duže od 100 dana od dana uspostavljanja panela. Arbitražni panel može donijeti prethodnu presudu u roku od 10 dana od svog uspostavljanja o tome da li smatra da je slučaj hitan.

3. Presudom će biti utvrđene činjenice, primjenjivost relevantnih odredbi ovog sporazuma i osnovni razlozi za nalaze i zaključke. Presuda može sadržavati preporuke mjera koje treba usvojiti u skladu s njom.

4. Strana koja se žali može povući svoju žalbu putem pismenog obavještenja predsjedavajućem arbitražnog panela, drugoj strani i Odboru za stabilizaciju i pridruživanje u bilo kojem trenutku prije nego što se presuda dostavi stranama i Odboru za stabilizaciju i pridruživanje. Takvo povlačenje ne utiče na pravo strane koja se žali da kasnije podnese novu žalbu u vezi sa istom mjerom.

5. Arbitražni panel može, na zahtjev obje strane, obustaviti svoj rad u bilo kojem trenutku na period koji ne prelazi 12 mjeseci. Kada protekne period od 12 mjeseci, ovlaštenje za uspostavljanje panela će isteći, bez uticaja na pravo strane koja se žali da zatraži u kasnijoj fazi uspostavljanje panela za istu mjeru.

ODJELJAK II.

IZVRŠENJE

ČLAN 6.

Izvršenje presude

Svaka strana preduzet će mjere koje su potrebne da se ispoštuje presuda arbitražnog panela, a strane će nastojati da se dogovore o razumnom roku koji je potreban da se provede presuda.

ČLAN 7.

Razuman rok za usaglašavanje

1. Najkasnije 30 dana od obavještanja strana o presudi, strana protiv koje je uložena žalba obavijestit će drugu stranu o vremenu (u daljem tekstu: razuman vremenski rok) koje će biti potrebno za usaglašavanje sa njom. Obje strane nastojat će da se dogovore o razumnom vremenskom roku.
2. Ako postoji neslaganje između strana o razumnom vremenskom roku za usaglašavanje s presudom arbitražnog panela, strana koja se žali može tražiti od Odbora za stabilizaciju i pridruživanje, u roku od 20 dana od obavještanja strana o presudi arbitražnog panela prema stavu 1. ovog člana, da ponovo sazove prvobitni arbitražni panel da odredi dužinu razumnog vremenskog roka. Arbitražni panel saopćit će svoju presudu u roku od 20 dana od datuma podnošenja zahtjeva.
3. U slučaju da prvobitni panel, ili neki njegovi članovi, nisu u mogućnosti da se ponovo sastanu, bit će primjenjen postupak utvrđen u članu 4. ovog protokola. Vremenski rok za saopćavanje presude ostaje 20 dana od dana uspostavljanja panela.

ČLAN 8.

Nadzor nad provođenjem mjera za izvršenje presude arbitražnog panela

1. Strana protiv koje se ulaže žalba obavijestit će drugu stranu i Odbor za stabilizaciju i pridruživanje prije isteka razumnog vremenskog roka o mjerama koje je usvojila radi usaglašavanja s presudom arbitražnog panela.
2. U slučaju neslaganja između strana koje se tiče kompatibilnosti mjere o kojoj je obavještenje dato na osnovu stava 1. ovoga člana s odredbama navedenim u članu 2., strana koja se žali može tražiti da prvobitni arbitražni panel presudi o pitanju. Takav zahtjev treba sadržavati objašnjenje o tome zašto mjera nije kompatibilna s ovim sporazumom. Kada se ponovo sazove, arbitražni panel donijet će presudu u roku od 45 dana od dana svog ponovnog uspostavljanja.

3. U slučaju da prvobitni arbitražni panel ili neki njegovi članovi nisu u mogućnosti da se ponovo sastanu, bit će primjenjen postupak utvrđen u članu 4. ovog protokola. Vremenski rok za izdavanje presude ostaje 45 dana od dana uspostavljanja panela.

ČLAN 9.

Privremeno obeštećenje u slučaju nepoštivanja presude

1. Ako strana protiv koje se ulaže žalba propusti da saopći mjere za usaglašavanje s presudom arbitražnog panela prije isteka razumnog vremenskog roka ili ako arbitražni panel presudi da mjera navedena u članu 8. stav 1. nije u skladu s obavezama te strane iz ovog sporazuma, strana protiv koje se ulaže žalba će, ako to zatraži strana koja se žali, dati ponudu privremenog obeštećenja.

2. Ako se ne postigne nikakav sporazum o obeštećenju u roku od 30 dana od isteka razumnog vremenskog roka ili ako prvobitni arbitražni panel odluči da mjere usvojene na osnovu člana 8. nisu u skladu s ovim sporazumom, strana koja se žali imat će pravo da nakon upućenog obavještenja Odboru za stabilizaciju i pridruživanje i drugoj strani, obustavi primjenu povlastica koje se pružaju na osnovu odredbi člana 2. ovog protokola, na nivou koji je jednak negativnom ekonomskom uticaju koji je prouzrokovan kršenjem. Strana koja se žali može izvršiti obustavu u roku od 10 dana od datuma slanja obavještenja, osim ako strana protiv koje se ulaže žalba ne zatraži arbitražu na osnovu stava 3. ovog člana.

3. Ako strana protiv koje se ulaže žalba smatra da nivo obustave nije jednak negativnom ekonomskom uticaju mjere, može podnijeti pismeni zahtjev predsjedavajućem prvobitnog arbitražnog panela prije isteka roka od 10 dana navedenog u stavu 2. ovog člana za ponovno sazivanje prvobitnog arbitražnog panela. Arbitražni panel će o svojoj presudi o nivou obustave povlastica obavijestiti strane i Odbor za stabilizaciju i pridruživanje u roku od 30 dana od datuma podnošenja zahtjeva. Povlastice neće biti obustavljene dok arbitražni panel ne donese svoju presudu, a svaka obustava bit će u skladu s presudom arbitražnog panela.

4. Obustava povlastica bit će privremena i primjenjivat će se samo dok se mjera za koju je ustanovljeno da krši ovaj sporazum ne povuče ili promijeni tako da bude u skladu s ovim sporazumom ili dok se strane ne dogovore da riješe spor.

ČLAN 10.

Revizija mjera preduzetih radi usaglašavanja nakon obustave povlastica

1. Strana protiv koje se ulaže žalba obavijestit će drugu stranu i Odbor za stabilizaciju i pridruživanje o mjerama koje je preduzela radi usaglašavanja s presudom arbitražnog panela i o svom zahtjevu za prekidom obustave povlastica koje je primijenila druga strana.

2. Ako strane ne postignu dogovor o usklađenosti mjera o kojima su obaviještene

ovim sporazumom u roku od 30 dana od podnošenja obavještenja, strana koja se žali može podnijeti pismeni zahtjev predsjedavajućem prvobitnog arbitražnog panela da presudi o ovom pitanju. O ovom zahtjevu istovremeno će se obavijestiti druga strana i Odbor za stabilizaciju i pridruživanje. Presuda arbitražnog panela bit će saopćena u roku od 45 dana od podnošenja pismenog zahtjeva. Ako arbitražni panel presudi da mjera za usaglašavanje nije u skladu s ovim sporazumom, arbitražni panel odredit će da li strana koja se žali može nastaviti obustavu povlastica na istom ili različitom nivou. Ako arbitražni panel odluči da preduzeta mjera za usaglašavanje nije u skladu s ovim sporazumom, obustava povlastica bit će prekinuta.

3. U slučaju da prvobitni arbitražni panel, ili neki njegovi članovi, nisu u mogućnosti da se ponovo sastanu, bit će primjenjen postupak utvrđen u članu 4. Vremenski rok za saopćavanje presude ostaje 45 dana od dana uspostavljanja panela.

ODJELJAK III. ZAJEDNIČKE ODREDBE

ČLAN 11. Javnost rada

Sastanci arbitražnog panela bit će otvoreni za javnost pod uslovima utvrđenim Poslovníkom navedenim u članu 18., osim ako arbitražni panel odluči drugačije na vlastitu inicijativu ili na zahtjev strana.

ČLAN 12. Informacije i tehnički savjeti

Na zahtjev strane, ili na vlastitu inicijativu, panel može tražiti informacije iz bilo kojeg izvora koje smatra potrebnim za rad panela. Panel će također imati pravo tražiti mišljenje eksperata ako to smatra potrebnim. Svaka informacija koja se dobije na ovaj način mora biti saopštena objema stranama i bit će otvorena za komentare. Zainteresirane strane bit će ovlaštene da podnose upute prijatelja suda (*amicus curiae*) arbitražnom panelu prema uvjetima utvrđenim u Poslovníkom navedenim u članu 18.

ČLAN 13. Principi tumačenja

Arbitražni paneli će primjenjivati i tumačiti odredbe ovog Sporazuma u skladu sa uobičajenim pravilima tumačenja međunarodnog javnog prava, uključujući Bečku konvenciju o ugovornom pravu. Oni neće davati tumačenje *acquis communautaire*-a. Činjenica da je neka odredba identičnog sadržaja kao odredba Ugovora o osnivanju Europskih zajednica neće biti odlučujuća u tumačenju te odredbe.

ČLAN 14. Presude arbitražnog panela

1. Sve odluke arbitražnog panela, uključujući usvajanje presude, bit će donesene većinom glasova.
2. Sve presude arbitražnog panela će biti obavezujuće za strane. O presudama će biti obavještene strane i Odbor za stabilizaciju i pridruživanje, koji će presude učiniti javno dostupnima, ukoliko se konsenzusom ne odluči drugačije.

POGLAVLJE III

OPĆE ODREDBE

ČLAN 15.

Lista arbitara

1. Odbor za stabilizaciju i pridruživanje će, najkasnije šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog Protokola, utvrditi listu petnaest pojedinaca koji su voljni i sposobni da vrše funkciju arbitra. Svaka strana može izabrati pet pojedinaca da vrše funkciju arbitra. Strane će se također složiti o pet osoba koje će djelovati u svojstvu predsjedavajućeg arbitražnih panela. Odbor za stabilizaciju i pridruživanje osigurat će da se lista uvijek održava na toj razini.
2. Arbitri će imati posebna znanja i iskustvo u oblasti prava, međunarodnog prava, prava Zajednice, i/ili međunarodne trgovine. Bit će neovisni, djelovati u vlastitom svojstvu i neće biti povezani sa, ili primati instrukcije od bilo koje organizacije ili vlade, i poštivat će Pravila ponašanja/Etički kodeks iz člana 18.

ČLAN 16.

Odnos prema obavezama Svjetske trgovinske organizacije

Nakon konačnog prisupa Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO) primjenjivat će se slijedeće:

- (a) Arbitražni paneli uspostavljeni na osnovu ovog protokola neće odlučivati o sporovima koji se tiču prava i obaveza svake od strana na osnovu Sporazuma kojim se osniva Svjetska trgovinska organizacija.
- (b) Pravo bilo koje od strana da se pozove na odredbe o rješavanju sporova iz ovog Protokola, neće uticati na bilo koju mjeru u okviru WTO-a, uključujući mjere za rješavanje sporova. Ipak, kada je jedna strana, u pogledu određene mjere, pokrenula postupak rješavanja spora, bilo na osnovu člana 3. (1) ovog protokola ili na osnovu Sporazuma o WTO, ona ne može pokrenuti postupak rješavanja sporova u odnosu na istu mjeru u drugom forumu dok se prvi postupak ne okonča. Za potrebe ovog stava, postupak rješavanja spora na osnovu Sporazuma o WTO smatra se pokrenutim putem zahtjeva strane za panel na osnovu člana 6. Sporazuma o pravilima i procedurama za rješavanje sporova u WTO.
- (c) Ništa u ovom sporazumu neće spriječiti stranu da provede obustavu povlastica koje je odobrio organ za rješavanje sporova WTO-a.

ČLAN 17.
Rokovi

1. Svi rokovi utvrđeni u ovom protokolu računat će se u kalendarskim danima od dana koji slijedi nakon djela ili činjenice na koji se odnose.
2. Svaki rok naveden u ovom protokolu može biti produžen zajedničkim dogovorom između strana.
3. Svaki rok naveden u ovom protokolu također može produžiti predsjedavajući arbitražnog panela, na osnovu opravdanog razloga bilo koje od strana ili na svoju inicijativu.

ČLAN 18.
Poslovnik, Kodeks ponašanja i promjena ovog protokola

1. Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje će, najkasnije u roku od šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog protokola, ustanoviti Poslovnik za vođenje postupaka arbitražnog panela.
2. Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje će, najkasnije šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog protokola dopuniti Poslovnik sa Pravilima ponašanja/Etičkim kodeksom koji garantiraju nezavisnost i nepristrasnost arbitara.
3. Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje može odlučiti da izmijeni ovaj protokol.